

Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig vitenskapelig uredelighet ved VID vitenskapelige høyskole

Fastsatt av rektor 09.03.2016. Revidert 13.09.17 på bakgrunn av Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) av 01.05.17.

Det henvises til mandat for forskningsetisk utvalg ved VID vitenskapelige høyskole, vedtatt 09.03.16, revidert 13.09.17 med hensyn til utvalgets funksjon.

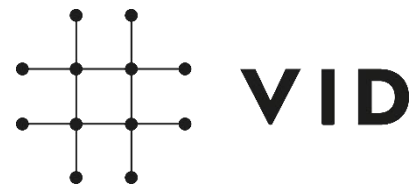
1. Definisjon av vitenskapelig uredelighet

Med vitenskapelig uredelighet menes i denne sammenheng forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. forskningsetikkloven § 8, siste ledd.

2. Grunnprinsipper for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet

- a. Påstander og mistanker om vitenskapelig uredelighet skal undergis en forsvarlig og betryggende behandling. Forvaltningslovens saksbehandlingsregler gjelder for behandling av enkeltsaker etter disse retningslinjene.
- b. En person som innklages for vitenskapelig uredelighet anses uskyldig inntil eventuell bevisovervekt tilsier en motsatt konklusjon (krav om klar sannsynlighetsovervekt). Det samme gjelder andre parter. Forvaltningslovens partsbegrep gjelder her.
- c. Saksbehandlingen skal gjennomføres slik at den sikrer forsvarlig fremdrift og håndtering av den enkelte sak og slik at den beskytter både innklaget, melder og andre involverte i samsvar med forvaltningslovens regler om taushetsplikt og andre sentrale hensyn til personvern.
- d. En person som innklages for vitenskapelig uredelighet skal varsles om dette, gis rett til innsyn i grunnlaget for mistanken og ha rett til å uttale seg, herunder ved å imøtegå påstander som er fremsatt (prinsippet om kontradiksjon).

3. Melding om mistanke om vitenskapelig uredelighet

Meldinger om mulig vitenskapelig uredelighet framsatt mot en tilsatt ved VID vitenskapelige høyskole, en som søker tilsetting ved VID vitenskapelige høyskole, en som er tatt opp ved doktorgradsprogrammet ved VID vitenskapelige høyskole eller en som er tildelt eller skal tildeles en doktorgrad ved VID vitenskapelige høyskole, skal skje skriftlig.

Melding skal som hovedregel skje til dekan/prodekan (prorektor for stipendiater). Melding kan skje anonymt. Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal uten ugrunnet opphold gi melding til rektor og leder for forskningsetisk utvalg om at det er innkommet en melding.

Melding kan også i spesielle tilfeller sendes direkte til leder av forskningsetisk utvalg. Utvalgets leder skal da gi nødvendig veiledning knyttet til videre behandling av saken, herunder vurdere om saken bør forelegges direkte for forskningsetisk utvalg.

4. Forundersøkelse

a. Innkomne meldinger skal først gjennom en forundersøkelse. Formålet med forundersøkelsen er å få fram fakta i saken og avklare om det er grunnlag for de mistanker som er kommet fram.

Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) der den påklagede har sin stilling/tilknytning er ansvarlig for gjennomføringen av forundersøkelsen. Hvis saken berører flere enheter, utpeker rektor saksansvarlig enhet.

I spesielle situasjoner, for eksempel hvis mistanken gjelder en dekan/prodekan/prorektor eller rektor, eller hvis dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) er inhabil i saken, er forskningsetisk utvalg selv ansvarlig for forundersøkelsen.

b. Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal, uten ugrunnet opphold og senest to uker etter at meldingen er innkommet, vurdere grunnlaget for mistanken om vitenskapelig uredelighet. Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal i sin vurdering bistås av minst én erfaren vitenskapelig tilsatt.

c. Hvis det viser seg at det ikke er hold i mistanken eller saken gjelder mindre alvorlige brudd på forskningsetiske normer avsluttes behandlingen av saken som en uredelighetssak. Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal utarbeide en rapport som viser dette, og som begrunner hvorfor saken avsluttes som uredelighetssak. Rapporten sendes forskningsetisk utvalg og rektor.

d. Dersom forundersøkelsen avdekker at saken kan handle om vitenskapelig uredelighet forbereder dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) saken for lokal granskning for

forskningsetisk utvalg.

5. Saksbehandlingsregler ved forundersøkelser

a. Innhenting av fakta

Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før avgjørelse treffes.

Fakta fremskaffes ved gjennomgang av meldinger, intervjuer/samtaler med melder, innklaget og andre, ved innhenting av dokumenter eller på annen måte.

Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal gis tilgang til alt materiale som er nødvendig for en forsvarlig vurdering av meldingen.

b. Gjennomføring av intervjuer/samtaler

Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal selv gjennomføre samtaler med melder og innklaget. Melder og innklaget skal kunne ha med seg fullmektig ved samtalene. Det skal føres skriftlig referat fra samtalene. Referatene skal sendes til alle tilstedeværende for godkjenning. Dersom det er uenighet om formuleringer i referatet, skal en slik eventuell uenighet framkomme i referatet. Det endelige referatet bør undertegnes av alle de tilstedeværende.

Samtaler skal likeledes kunne gjennomføres med andre tilsatte og personer utenfor høgskolen med kjennskap til saken, og med personer som besitter spesiell ekspertise på det forskningsfeltet hvor saken har oppstått. Samtalene referatføres.

c. Innsynsrett

Parter har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter i tråd med reglene i forvaltningsloven §§ 18 – 19.

d. Konfidensialitet.

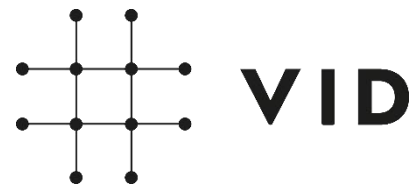
All korrespondanse, referater, opptegnelser og annet skriftlig materiale skal behandles konfidensielt.

d. Skriftlig rapport

Dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) skal nedfelle sakens fakta, med kopi av relevante originaldokumenter, i en skriftlig rapport i tråd med bestemmelsen i punkt 4.

6. Lokal granskning

Lokal granskning skal skje av forskningsetisk utvalg. Forskningsetisk utvalg avgjør selv om en mottatt sak skal realitetsbehandles eller avvises. Hvis den avvises skal det gis en

begrunnelse for avvisningen.

I særlige tilfeller kan forskningsetisk utvalg anbefale rektor å be det nasjonale granskningsutvalget om å overta saken. Det er også mulig å be forskningsetisk utvalg ved en annen institusjon føre saken.

Medlemmer av forskningsetisk utvalg som er inhabile (jf. forvaltningslovens § 6), skal ikke delta i behandling av saken. Avgjørelsen av hvorvidt medlem av utvalget er inhabil treffes av utvalget selv uten at vedkommende medlem deltar.

Forskningsetisk utvalg avgjør om det er behov for å trekke inn eksterne fagpersoner. De involverte i saken skal få informasjon om hvem som deltar i prosessen. Den som granskes skal ha mulighet til å kommentere deltageres habilitet og skikkethet

Saksbehandlingsreglene i punkt 5 gjelder for forskningsetisk utvalgs behandling av saken. Ved behov for innhenting av ytterligere materiale som er nødvendig eller påkrevet for en forsvarlig vurdering av saken, skal dette materialet ordinært innhentes av dekan/prodekan (prorektor for stipendiater) og skal være vurdert av denne instansen før oversendelse til forskningsetisk utvalg. Forskningsetisk utvalg skal selv ved behov kunne gjennomføre samtaler med melder, innklaget og andre. Melder, innklaget og andre involverte skal kunne ta med seg fullmektig til disse samtalene.

Forskningsetisk utvalg skal etter en samvittighetsfull prøving av det foreliggende bevismaterialet konkludere med hvorvidt det foreligger vitenskapelig uredelighet eller ikke. Utvalgets vurdering og konklusjon skal nedfelles i en skriftlig rapport.

6. Krav til innholdet i forskningsetisk utvalgs rapport

Rapporten skal inneholde en oversikt over sakens dokumenter. Rapporten skal videre inneholde en sammenfatning av de relevante fakta utvalget har lagt til grunn, og de konklusjoner utvalget har trukket på grunnlag av disse fakta.

Forskningsetikkloven forutsetter at uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5 og redelighetsutvalg etter § 6 annet ledd i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer alltid tar stilling til:

- a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
- b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Rapporten bør derfor inneholde følgende elementer:

- En redegjørelse for hendelsesforløpet innen igangsetting av utredningen, en beskrivelse av den forskning eller den virksomhet mistanken gjelder, samt begrunnelsen for mistanken.
- En oversikt over sakens dokumenter.
- En redegjørelse for hvilke kvalifikasjoner de som har vært involvert i granskningsarbeidet har, samt deres habilitet.
- En redegjørelse for hvordan saken er behandlet, eksempelvis hvordan parter er blitt hørt, hvilke uttalelser som er hentet inn fra sakkyndige o.l.
- Om det er grunnlag for det, bør rapporten påpeke forbedringsmuligheter og forebyggende tiltak (systemkritikk).
- Konklusjon på spørsmålet om den aktuelle forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke, inklusive eventuell dissens. En begrunnet bedømmelse som for hvert punkt angir om eller i hvilken grad kriteriene for uredelighet er oppfylt. Her inngår også vurdering av alvorlighetsgrad og subjektiv skyld. Hvis det viser seg at det ikke er hold i mistanken(e), skal dette markeres og begrunnes.

Utvalget tar en selvstendig vurdering av hva som skal med i sluttrapporten i tråd med ovennevnte prinsipper.

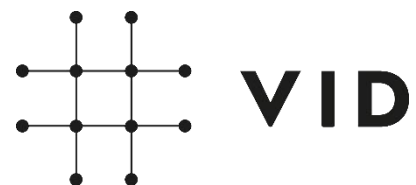
7. Oppfølging av redelighetssaker som er behandlet i forskningsetisk utvalg

Forskningsetisk utvalgs rapport adresseres til rektor som fatter vedtak i saken. Rektor skal vurdere om det er ønskelig å få forslag fra forskningsetisk utvalg om hvordan slike saker skal følges opp. Utvalgets uttalelse skal følge saken og bli offentlig tilgjengelig senest når saken er ferdigbehandlet ved institusjonen.

Rektor skal sørge for at det nasjonale granskningsutvalget blir orientert om saken, saksbehandlingen, sakens utfall og eventuell oppfølging (også på systemnivå). Normalt anonymiseres melder og innklagede når slik informasjon sendes Granskningsutvalget.

Uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av forskeren til Granskingsutvalget, jf. Forskningsetikkloven §§ 6 og 7. Granskingsutvalgets uttalelser er endelige og kan ikke påklages videre.

Dersom en doktorgradsstudent gjør seg skyldig i vitenskapelig uredelighet, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-13 (1), jf. forskningsetikklovens § 8, siste ledd, kan høyskolen vedta tvungen avslutning. Vedtak om tvungen avslutning på grunn av akademisk uredelighet fattes da av høyskolens klagenemnd (jf. Forskrift om graden philosophiae doctor (ph.d.) ved VID vitenskapelige høyskole, § 5-5, pkt. 3). Klage over slikt vedtak behandles av

departementet eller særskilt klagenemnd oppnevnt av departementet, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-13 (1).